

сліди у вигляді трас-подряпин різної ширини, розташованих на певній відстані одна від одної. Мікрорельєф у слідах доволі стійкий, траси не змінюють свою форму протягом довжини сліду і виражені достатньо повно, виявлений комплекс окремих ознак, утворює достатню сукупність для ідентифікації досліджуваного зразка гладкоствольної вогнепальної зброї.

Окрім цього інформаційна ємкість запропонованого способу маркування гладкоствольної зброї дозволяє застосовувати його для створення кулегільзотек відповідної категорії зброї. Змінюючи під час нанесення маркування розміри позначок або їх взаємне розташування за загальними ознаками у слідах на відстріляних контейнерах можливо буде встановити доволі широкий спектр технічних характеристик зброї, в тому числі систему зброї, з якої був проведений постріл.

Події, які відбувались під час активної фази протистояння на вул. Грушевського у січні 2014 року в м. Києві, коли по протестувальникам стріляли кулями 12 калібру та картечю, підтверджують актуальність пропозиції з нанесення маркувальних позначок на внутрішній поверхні стволів гладкоствольної вогнепальної зброї, а саме рушниць «Форт-500», якими був озброєний тодішній спеціальний підрозділ «Беркут». У випадку, якщо б такі позначки на той момент були наявні у стволах рушниць, шляхом проведення судово-балістичних досліджень можливо було б перевірити версію про причетність правоохоронців до розстрілів активістів Євромайдану та встановити конкретні екземпляри вогнепальної зброї, навіть за умови їх відсутності на момент розслідування, оскільки експериментально відстріляні з них кулі та гільзи зберігались би у центральній кулегільзотеці в ДНДЕКЦ МВС України.

Таким чином питання щодо маркування окремих деталей вогнепальної зброї, особливо гладкоствольної, з метою суттєвого підвищення можливості послідувочої ідентифікації такої зброї за слідами на стріляних з неї снарядах та гільзах, залишається до цього часу актуальним та потребує якнайшвидшого свого вирішення.

Арович Д.В.

ЕКСПЕРТНИЙ ЕКСПЕРИМЕНТ ПРИ ПРОВЕДЕННІ СУДОВИХ ЕКСПЕРТИЗ

Експеримент у широкому значенні цього слова – це повторюване багато разів при різних, заздалегідь заданих умовах, цілеспрямоване проведення якого-небудь випробування, проби, досвіду. Реалізація його проходить шляхом дії на досліджуваний об'єкт або процес і може мати на меті підтвердження або спростування наявної гіпотези, встановлення природи явища, його сутності, ймовірних шляхів керування ним тощо.

Експериментальний метод дослідження застосовується у діяльності органів внутрішніх справ з попередження та розслідування кримінальних правопорушень. Найчастіше експертний експеримент використовується під час дослідження речових доказів.

Як метод пізнання експертний експеримент широко використовується

при вирішенні як ідентифікаційних, так і неідентифікаційних криміналістичних завдань.

При ідентифікації об'єктів за їх відображеннями експеримент проводиться для вивчення особливостей механізму утворення слідів. У неідентифікаційних дослідженнях експеримент використовується при вирішенні придатності об'єкта для виконання певних дій, встановлення природи об'єкта (наприклад, речовини), а також вирішенні питань, пов'язаних із взаємодією механізмів (частин) об'єкта.

Експериментальне дослідження направлене на виявлення властивостей ототожнюваного об'єкта. Експериментальне дослідження дає можливість встановити ознаки ототожнюваного об'єкта у формі, що задовольняє процес порівняльного дослідження. Для того, щоб експеримент був надійним та ефективним, експериментатор повинен мати не тільки відповідне технічне оснащення, але й сукупність знань як про досліджувані явища, так і про принципи функціонування та можливості використання пристроїв.

Завданням експериментального дослідження є не тільки отримання порівняльних зразків, але й виявлення, фіксація, уявлення властивостей ідентифікуючого об'єкта та їх відображень в ідентифікованому. Це особливо необхідно під час дослідження сипких, рідких та газоподібних речовин, а також частин цілого, що втратили конформність лінії поділу. В таких випадках використовуються мікроскопічні, люмінесцентні, спектро- та хроматографічні, а також інші методи встановлення якісно-кількісного складу зразків, стійкості їх властивостей, частоти повторюваності та кореляційної залежності.

Аналіз практики проведення судових, зокрема криміналістичних, експертиз свідчить, що в більшості з них застосовується експертний експеримент.

Метою експертного експерименту є:

- встановлення конкретного факту та причинного зв'язку між фактами, явищами;
- отримання зразків для порівняльного дослідження;
- встановлення дефектів досліджуваних об'єктів, які необхідно враховувати під час проведення експертизи;
- дослідження властивостей сліду;
- встановлення причин та умов технічного характеру, що сприяють вчиненню кримінальних правопорушень.

Існує низка експертних завдань, вирішити які без проведення експертного експерименту неможливо (наприклад, перевірити версію про особливості відображення, перетворення й зміни ознак рельєфу досліджуваного об'єкта в момент слідоутворення; відмежувати реальні викривлення ознак, що викликані особливостями умов слідоутворення, від невірної організації фотографічної фіксації слідів; про справність зброї та можливість пострілу без натискання на спусковий гачок; про пробивну здатність снаряду тощо).

Отже, експеримент – це метод емпіричного рівня наукового пізнання,

спосіб чуттєво-предметної діяльності, коли явища вивчають за допомогою правильно обраних чи штучно створених умов, що забезпечують перебіг у чистому вигляді тих процесів, спостереження за якими необхідне для встановлення закономірних зв'язків між явищами.

Експериментальний метод дослідження застосовується у діяльності органів внутрішніх справ з попередження, розкриття та розслідування кримінальних правопорушень.

Завданням експериментального дослідження є не тільки отримання порівняльних зразків, але й виявлення, фіксація, уявлення властивостей ідентифікуючого об'єкта та їх відображень в ідентифікованому.

Дані знання можуть бути використані як при удосконаленні професійних навичок в експертній практиці, так і при підготовці експертів-криміналістів в галузі криміналістики та судової експертизи.

Афанасьев А.Ю., Репин М.Е.

АНТИКОРРУПЦИОННАЯ ЭКСПЕРТИЗА ПРАВОВЫХ АКТОВ: ЕСТЬ ЛИ ПРАВО НА САМОСТОЯТЕЛЬНОСТЬ?

В настоящее время законодательство, как свод всех действующих нормативно-правовых актов в стране, выступает одним из основных регуляторов общественных отношений. Несомненно, лишь качественное законодательство способно регулировать общественную жизнь должным образом. Т.В. Кашанина считает, что о качестве законодательства следует говорить только в том случае, когда оно становится «пригодным для удовлетворения определенных потребностей общества» [1]. И с этим нельзя не согласиться. Действительно, если законы не служат народу во благо, то нужны ли они вообще?

На самом деле именно проведение экспертиз нормативно-правовых актов призвано обеспечить успешное функционирование законотворческого механизма, а также недопущение негативных проявлений в ходе правоприменения. Одним из таких проявлений может стать совершение коррупционных преступлений и правонарушений. Как известно, антикоррупционная экспертиза нормативно-правовых актов и является одной из таких экспертиз, направленных на недопущение проявления коррупции путем устранения коррупциогенных факторов, заложенных в нормативно-правовом акте.

Как известно, в настоящее время на законодательном уровне наряду с антикоррупционной экспертизой [2] также выделяют финансовую [3], экологическую [4] и правовую [5] экспертизу нормативно-правовых актов. Несмотря на отсутствие в научной литературе единой точки зрения на счет деления экспертиз нормативно-правовых актов на виды, сложилось общее мнение также о существовании таких экспертиз нормативно-правовых актов, как техническая, лингвистическая, которые были предложены Д.В. Чухвичевым [6], и криминологическая [7].

В последнее время важность развития и совершенствования